

« إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمانات إِلى أَهْلِها وَ إِذا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كانَ سَمِيعاً بَصِيراً»

همانا خداوند به شما فرمان می دهد که امانت ها را به صاحبانش بدهید و هرگاه میان مردم داوری کردید، به عدل حکم کنید. چه نیک است آنچه که خداوند شما را بدان پند می دهد. بی گمان خداوند شنوای بینا است.

(سوره مبارکه نساء، آیه ۵۸)

در آیه فوق به دو نکته مهم که در ارتباط با مدیریت و رهبری است، اشاره شده است: امانت داری و رفتار عادلانه. امانت در قرآن به سه صورت امانات میان انسان و خدا، انسان و دیگران و نیز انسان و خودش مطرح شده است. همچنین، در روایات متعدد به نقل از تفسیر نور، منظور از امانت، رهبری جامعه معرفی شده که مصداق بارز آن، اهل‌بیت علیهم السلام می‌باشند. در جامعه کنونی که سازمان های مراقبت بهداشتی، نقش اصلی در مدیریت امور مربوط به سلامت افراد جامعه دارند، بر سر کار آمدن مدیران لایق، کلید موفقیت این سازمان‌ها محسوب می‌شود. مدیریت این سازمان‌ها، امانتی است که بر عهده یک سری از افراد گذاشته می‌شود که به فرموده حضرت علی (ع) "هر کس خود را در جامعه بر دیگران مقدم بدارد و پیشوا شود، در حالی که بداند افراد لایق‌تر از او هستند، قطعاً او به خدا، پیامبر و مؤمنان خیانت کرده است". بر این اساس، مدیران باید شایستگی‌های لازم را متناسب الزامات سازمان‌های مراقبت بهداشتی داشته باشند تا بتوان گفت که امانت به اهل و صاحبش واگذار شده است.

داشتن رفتار عادلانه و دور از تبعیض در ارتباط با افراد زیرمجموعه، نکته مهم دیگری است که می توان از این آیه استنباط نمود. در سطح مدیریت عالی، برخورد با افراد باید متناسب با قابلیت‌ها و شایستگی‌های آن‌ها بوده و در انتصاب و عزل افراد یا تشویق و تنبیه آن‌ها به هیچ کسی ظلم روا داشته نشود. بزرگترین ثمره رعایت عدل توسط مدیر این است که هر کسی بر حسب میزان توانایی خویش در جایگاه واقعی خود قرار می گیرد که این از پایه‌ها و اصول اساسی کارآمدسازی سیستم‌های سلامت می باشد.

یک آیه یک برداشت

زهرا مستانه[۱]، علی موصلی*[۲]

[۱] استادیار، گروه مدیریت و فناوری اطلاعات سلامت، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان، بندرعباس، ایران

[۲] استادیار، گروه بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان، بندرعباس، ایران

[Downloaded from mshsj.ssu.ac.ir on 2026-11-16]

[DOR: 20.1001.1.24766879.1398.4.2.1.7]